

УДК: 347.77:004.8:378

DOI <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2026.02.2.20>

ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ: ПРАВОВІ МЕЖІ ТА АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Добрянська Н.,
кандидат юридичних наук, професор,
професор кафедри державно-правових та гуманітарних наук
навчально-наукового гуманітарного інституту,
Таврійський національний університет ім. В.І. Вернадського
ORCID: 0000-0002-6319-0409

Добрянська Н. Використання штучного інтелекту в освітньому процесі: правові межі та академічна доброчесність.

Статтю присвячено комплексному правовому аналізу використання технологій штучного інтелекту в освітньому процесі закладів вищої освіти України крізь призму принципів академічної доброчесності. Автором проведено ґрунтовний аналіз положень законів України «Про освіту», «Про академічну доброчесність» та інших актів законодавства у частині визначення понять академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації та фальсифікації, а також норм щодо авторства та об'єктів інтелектуальної власності. Досліджено правові аспекти питання про те, чи може результат, створений із використанням штучного інтелекту, визнаватися об'єктом авторського права, та хто є суб'єктом прав інтелектуальної власності у разі застосування алгоритмічних систем. Окрему увагу приділено проблемі ідентифікації порушень академічної доброчесності при використанні генеративних моделей та доказуванню факту недоброчесної поведінки.

Обґрунтовано, що чинне законодавство України не містить спеціальних норм, які б прямо регулювали використання штучного інтелекту в освітній діяльності, що створює прогалини у правозастосуванні та потребує вироблення чітких внутрішніх політик закладів вищої освіти. Запропоновано розмежування між допустимим використанням штучного інтелекту як допоміжного інструменту (аналогічно до довідкових ресурсів) та недопустимим – коли технологія фактично підміняє індивідуальну інтелектуальну діяльність здобувача освіти. Наголошено на необхідності нормативного закріплення обов'язку декларування використання систем штучного інтелекту під час виконання навчальних і наукових робіт.

На підставі проведеного науково-правового аналізу зроблено висновок про те, що ефективне правове регулювання використання технологій штучного інтелекту в освітньому процесі має ґрунтуватися на поєднанні принципів верховенства права, правової визначеності та академічної свободи. Доведено, що запровадження чітких критеріїв допустимості застосування штучного інтелекту сприятиме забезпеченню балансу між інноваційним розвитком освітнього середовища та збереженням засад академічної доброчесності в Україні.

Ключові слова: академічна доброчесність, освітній процес, правове регулювання, правові межі, штучний інтелект.

Dobrianska N. Use of artificial intelligence in the educational process: legal limits and academic integrity.

The article is devoted to a comprehensive legal analysis of the use of artificial intelligence technologies in the educational process of higher education institutions of Ukraine through the prism of the principles of academic integrity. The author conducted a thorough analysis of the provisions of the laws of Ukraine «On Education», «On Academic Integrity» and other legislative acts in terms of defining the concepts of academic plagiarism, self-plagiarism, fabrication and falsification, as well as norms regarding authorship and intellectual property objects. The legal aspects of the issue of whether a result created using artificial intelligence can be recognized as an object of copyright, and who is the subject of intellectual property rights in the case of the use of algorithmic systems are investigated. Special attention is paid to the problem of identifying violations of academic integrity when using generative models and proving the fact of dishonest behavior.

It is substantiated that the current legislation of Ukraine does not contain special norms that would directly regulate the use of artificial intelligence in educational activities, which creates gaps in law enforcement and requires the development of clear internal policies of higher education institutions. A distinction is proposed between the permissible use of artificial intelligence as an auxiliary tool (similar to reference resources) and the unacceptable one - when the technology actually replaces the

individual intellectual activity of the student. The need for regulatory consolidation of the obligation to declare the use of artificial intelligence systems during the performance of educational and scientific work is emphasized.

Based on the conducted scientific and legal analysis, it is concluded that effective legal regulation of the use of artificial intelligence technologies in the educational process should be based on a combination of the principles of the rule of law, legal certainty and academic freedom. It has been proven that the introduction of clear criteria for the admissibility of the use of artificial intelligence will help ensure a balance between the innovative development of the educational environment and the preservation of the principles of academic integrity in Ukraine.

Key words: academic integrity, educational process, legal regulation, legal boundaries, artificial intelligence.

Постановка проблеми. Стрімкий розвиток технологій штучного інтелекту та активне впровадження таких технологій в освітній процес закладів вищої освіти України актуалізував питання правового визначення меж їхнього допустимого використання здобувачами освіти та науково-педагогічними працівниками. Поява генеративних систем, здатних створювати тексти, аналітичні матеріали та інші результати інтелектуальної діяльності, трансформує традиційні підходи до авторства, оцінювання знань і дотримання принципів академічної доброчесності, закріплених у законах України «Про освіту», «Про вищу освіту» та новому Законі «Про академічну доброчесність». Водночас недостатньо ефективно нормативне регулювання використання технологій штучного інтелекту в освітній діяльності зумовлює необхідність проведення комплексного правового аналізу співвідношення інноваційних технологій із вимогами академічної доброчесності, принципами правової визначеності та верховенства права.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Окремі аспекти правового регулювання використання технологій штучного інтелекту в освітньому процесі вивчали у своїх роботах такі вчені як Я. Берназюк, В. Гришко, Б. Киричук, І. Мамаєв, А. Муртіщева, С. Толочко, А. Штефан та ін. Разом з тим, попри те, що в останні роки науковий інтерес до вивчення питань використання технологій штучного інтелекту в освіті суттєво зріс, а кількість наукових робіт у цій сфері постійно збільшується, окремі правові питання щодо забезпечення дотримання принципів академічної доброчесності здобувачами вищої освіти та науково-педагогічними працівниками у процесі використання технологій штучного інтелекту залишаються недостатньо дослідженими.

Формулювання цілей статті. Метою статті є визначення правових меж допустимого використання штучного інтелекту здобувачами освіти та науково-педагогічними працівниками, а також з'ясування співвідношення між використанням таких технологій і вимогами академічної доброчесності. Для реалізації вказаної мети у статті виконані такі завдання: 1) проведено аналіз законодавства України, що регулює питання академічної доброчесності та інтелектуальної власності; 2) визначено критерії розмежування правомірного та неправомірного використання технологій штучного інтелекту здобувачами вищої освіти та науково-педагогічними працівниками з урахуванням ознак академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації та інших порушень академічної доброчесності; 3) сформульовано пропозиції щодо вдосконалення нормативно-правового регулювання питань використання технологій штучного інтелекту в аспекті необхідності дотримання принципів академічної доброчесності.

Виклад основного матеріалу. Однією із засад державної політики у сфері освіти та принципів освітньої діяльності відповідно до ст. 6 Закону України «Про освіту» є, зокрема академічна доброчесність [1]. При цьому визначення самого поняття «академічна доброчесність», що міститься у різних законах, дещо відрізняються між собою. Так, у ч. 1 ст. 42 Закону України «Про освіту» дефініція поняття «академічна доброчесність» сформульована як сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень [1].

Водночас, відповідно до п. 1-1 ч. 1 ст. 1 Закону України «Про вищу освіту» академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених Законом України «Про освіту», цим Законом та іншими законами України правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень [2].

Натомість у п. 2 ч. 1 ст. 1 нещодавно прийнятого Закону України «Про академічну доброчесність» це поняття визначено як сукупність цінностей, принципів і заснованих на них правил, якими мають керуватися суб'єкти академічної діяльності під час провадження такої діяльності [3].

У науковій літературі висловлюється думка про те, що перевагою наведеного у Законі України «Про академічну доброчесність» визначення академічної доброчесності є те, що в ньому законода-

вещь більш конкретно визначив сфери діяльності людини, яким варто надати особливого захисту, теоретично охопивши не лише процес навчання й викладання, але й власне наукову (творчу) діяльність людини, що, у свою чергу, робить тлумачення актуальним для широкого кола освітян і вчених [4, с. 307].

Порівняльний аналіз законодавчих дефініцій поняття «академічна доброчесність» свідчить про їхню концептуальну спорідненість, водночас наявність змістовних акцентів, що відображають еволюцію підходів законодавця до розуміння цієї правової категорії. Спільним для наведених у різних законах визначень є комплексний характер поняття (поєднання принципів і правил); нормативна зумовленість поведінки суб'єктів; застосування у сфері освітньої та наукової діяльності. Між тим, відмінність полягає у ступені деталізації, аксіологічному наповненні та формулюванні суб'єктного складу.

З точки зору ґрунтовності відображення змісту, необхідно погодитися з думкою науковців, які вважають, що найбільш концептуально розвиненим є визначення, наведене у Законі України «Про академічну доброчесність», оскільки воно підкреслює ціннісну основу цього явища та логічну ієрархію «цінності – принципи – правила». Водночас дефініція, що міститься у Законі України «Про освіту», є більш конкретизованою завдяки чіткому формулюванню мети – забезпечення довіри до результатів навчання та наукових досягнень, що має особливе значення для правозастосування.

Отже, еволюція законодавчих підходів до розуміння поняття академічної доброчесності свідчить про перехід від переважно нормативно-етичної моделі до більш аксіологічно орієнтованої концепції академічної доброчесності, що відповідає сучасним тенденціям розвитку освітнього та наукового права.

У науковій літературі пропонуються більш змістовні визначення академічної доброчесності. Зокрема, на думку А. Штефан, академічна доброчесність – морально-етична категорія, яка визначає стандарти поведінки вченого в проведенні наукових досліджень, що охоплює самостійність наукової роботи, новизну дослідження, забезпечення його достовірності та коректне використання кожного джерела інформації. З точки зору вченої, доброчесна академічна поведінка значною мірою обумовлена дотриманням законодавства у сфері авторського права, що потребує наявності в дослідника знань про межі та умови дозволеного законом використання творів [5, с. 162].

Таким чином, аналіз законодавчих дефініцій академічної доброчесності дозволяє зробити висновок, що її зміст охоплює не лише формальне дотримання встановлених правил, а й внутрішню орієнтацію суб'єктів академічної діяльності на цінності чесності, відповідальності, прозорості та довіри. Саме тому в сучасних умовах особливого значення набуває питання впливу новітніх технологій на реалізацію цих принципів у практичній площині. Якщо академічна доброчесність визначає стандарти поведінки у сфері навчання й науки, то розвиток цифрових інструментів, зокрема систем, здатних генерувати тексти, аналізувати дані та моделювати рішення, потребує уточнення меж їх правомірного використання. У цьому контексті необхідно з'ясувати значення ще одного поняття – штучний інтелект – як технологічного феномену, що імітує когнітивні функції людини та може виступати інструментом створення результатів інтелектуальної діяльності, безпосередньо впливаючи на реалізацію та оцінювання академічної доброчесності.

У національному законодавстві визначення поняття «штучний інтелект» відсутнє. Однак, воно наведено у концептуальному акті, а саме – у Концепції розвитку штучного інтелекту в Україні, схваленій розпорядженням Кабінету Міністрів України від 2 грудня 2020 р. № 1556-р. Відповідно до цього акта штучний інтелект – це організована сукупність інформаційних технологій, із застосуванням якої можливо виконувати складні комплексні завдання шляхом використання системи наукових методів досліджень і алгоритмів обробки інформації, отриманої або самостійно створеної під час роботи, а також створювати та використовувати власні бази знань, моделі прийняття рішень, алгоритми роботи з інформацією та визначати способи досягнення поставлених завдань [6].

Отже, не викликає сумніву той факт, що в умовах активного розвитку цифрових технологій у цілому та технологій штучного інтелекту зокрема, виникає потреба у видозміні змісту академічної доброчесності. На це звертають увагу деякі науковці, зазначаючи, що академічна доброчесність змінюється з традиційної етичної норми до динамічної системи управління довірою, відповідальністю й технологічною прозорістю, оскільки в епоху штучного інтелекту вона охоплює не лише моральний, а й цифровий вимір, що вимагає оновлення правових, інституційних та освітніх механізмів її реалізації [7, с. 11].

У цьому контексті технології штучного інтелекту розглядаються не лише як потенційне джерело ризиків, а і як інструмент, що потребує врегулювання через принципи підзвітності, відкритості та етичного застосування.

У ст. 18 Закону України «Про академічну доброчесність» до видів порушень академічної доброчесності віднесено, зокрема недоброчесне використання результатів, згенерованих штучним

інтелектом. При цьому відповідно до ст. 29 цього ж Закону недоброчесне використання результатів, згенерованих штучним інтелектом, - це оприлюднення текстів, зображень, моделей, даних, інших результатів, згенерованих штучним інтелектом, як результатів власної академічної діяльності, якщо цей факт не зазначено в академічному творі чи супровідних матеріалах до нього. За недоброчесне використання результатів, згенерованих штучним інтелектом, до особи застосовуються санкції, визначені внутрішніми актами, умовами конкурсу, якщо інше не встановлено законом [3].

На основі аналізу наведених нормативних положень та наукових підходів можна сформулювати систему критеріїв розмежування правомірного та неправомірного використання технологій штучного інтелекту в освітній і науковій діяльності. Зокрема, ключовим юридичним критерієм виступає факт приховування використання технології, що трансформує її застосування з допустимого інструменту в форму академічного плагіату або іншого порушення. До інших критеріїв правомірного використання технологій штучного інтелекту можна віднести: інструментальний характер відповідного використання, тобто коли технології штучного інтелекту є допоміжним засобом, а не заміником інтелектуальної діяльності учасника освітнього процесу; забезпечення достовірності отриманих за допомогою технологій штучного інтелекту результатів, що включає критичну перевірку людиною отриманих результатів, усвідомлення можливості помилок або фабрикацій. Порушення хоча б одного з цих критеріїв може свідчити про недоброчесну поведінку, зокрема про приховане авторство, фабрикацію або фальсифікацію результатів. Отже, збереження академічних цінностей в умовах цифровізації можливе лише за умови нормативної визначеності, інституційної чіткості та формування культури відповідального використання штучного інтелекту в освітньому середовищі.

Водночас Закон встановлює, що санкції за такі дії визначаються внутрішніми актами закладів освіти або умовами відповідного конкурсу, якщо інше не передбачено законом, що підкреслює відносну самостійність закладів вищої освіти у формуванні процедур відповідальності, що свідчить про поєднання загальнонаціонального нормативного регулювання з локальним інституційним механізмом забезпечення академічної доброчесності.

Деякі науковці обґрунтовують думку про те, що правила використання штучного інтелекту здобувачами вищої освіти мають передбачати: відкритість, яка полягає в отриманні дозволу викладача та чіткій вказівці на використання штучного інтелекту; інструментальний характер – використання штучного інтелекту як інструменту формування знань, а не заміни людського розуму; забезпечення достовірності, що полягає у сприйнятті штучного інтелекту, як джерела інформації, що потребує перевірки, а не сприйняття отриманої інформації як істини [8, с. 328].

Між тим, однією з основних проблем у цій сфері є те, що попри високий рівень розвитку технологій штучного інтелекту та інших цифрових технологій, на сьогодні відсутні належні інструменти, що дозволяють достовірно виявляти факти використання технологій штучного інтелекту. Як звертає увагу Я. Берназюк, репресивні методи та детектори штучного інтелекту виявилися неефективними та юридично вразливими, оскільки вони технічно ненадійні, часто помиляються і породжують атмосферу страху замість довіри. Натомість, науковець вважає, що дієвим рішенням є впровадження таксономії GAIDeT (Generative AI Delegation Taxonomy). Цей інструмент дозволяє науковцям прозоро декларувати конкретні технічні завдання, делеговані ШІ (наприклад, редагування чи переклад), тим самим переводячи використання ШІ із «сірої зони» у прозорий, контрольований і задокументований процес, але зберігаючи за людиною повну відповідальність за зміст і верифікацію результату [9].

Таким чином, аналіз наведених наукових підходів та законодавства у цій сфері дозволяє виявити низку суттєвих недоліків чинного правового регулювання використання штучного інтелекту в навчальному процесі в аспекті забезпечення академічної доброчесності, а саме:

1. Має місце декларативність правил, що пропонуються для здобувачів освіти під час добросовісного використання технологій штучного інтелекту (відкритість, інструментальний характер, забезпечення достовірності). Хоча такі принципи відповідають загальним засадам, визначеним ст. 18 і 29 Закон України «Про академічну доброчесність», вони не містять чітких юридичних критеріїв, за якими можна однозначно встановити межу між допустимим і недопустимим використанням технологій. Наприклад, поняття «заміна людського розуму» або «інструментальний характер» мають оціночний зміст і залишають значний простір для суб'єктивного тлумачення викладачем чи дисциплінарним органом, що створює ризики неоднакової правозастосовної практики.

2. Чинна модель регулювання фактично перекладає деталізацію правил на рівень внутрішніх актів закладів вищої освіти, що зумовлює фрагментарність і різноманітність підходів, коли в одному закладі використання технологій штучного інтелекту може бути дозволене за умови декларування, а в іншому – фактично заборонене. У свою чергу відсутність уніфікованих національних стандартів знижує рівень правової визначеності та може порушувати принцип рівності учасників освітнього процесу.

3. Практика застосування репресивних методів і детекторів виявлення штучного інтелекту свідчить про їхню технічну ненадійність і юридичну вразливість, оскільки алгоритмічні системи виявлення фактів використання відповідних технологій не гарантують достовірності результатів, що ставить під сумнів доказову базу при притягненні до відповідальності за порушення академічної доброчесності.

4. Законодавче регулювання академічної доброчесності в аспекті використання технологій штучного інтелекту у навчальному процесі недостатньо орієнтовано на позитивний потенціал таких технологій як легітимного інструменту підвищення ефективності результатів академічної діяльності. Запропонована в науковій літературі таксономія GAIDeT (Generative AI Delegation Taxonomy) демонструє альтернативний підхід – не заборону, а прозору фіксацію делегованих штучному інтелекту технічних функцій (редагування, переклад, структурування тощо). Однак на нормативному рівні подібні інструменти не закріплені, що зберігає приховане використання технологій штучного інтелекту.

5. У правовому регулюванні переважає підхід протидії використанню технологій штучного інтелекту у навчальному процесі, що ґрунтується переважно на застосуванні санкцій, тоді як превентивний та освітній аспекти розвинені недостатньо.

Деякі вчені для часткового вирішення проблеми дотримання академічної доброчесності в навчальному процесі в аспекті використання технологій штучного інтелекту пропонують упроваджувати заходи для формування культури академічної доброчесності в епоху штучного інтелекту, а саме: надання здобувачам інформації про академічну доброчесність (визначення академічної доброчесності, види академічного шахрайства, наслідки порушення академічної доброчесності тощо); створення позитивного освітнього простору: здобувачі повинні відчувати, що вони можуть вільно говорити про академічну доброчесність і повідомляти про випадки порушення академічної доброчесності; запровадження чітких правил і процедур щодо дотримання принципів академічної доброчесності, які повинні бути справедливими й зрозумілими для всіх учасників освітнього процесу [10, с. 283].

У цілому погоджуючись із такими пропозиціями, видається також, що з метою усунення виявлених прогалин та забезпечення балансу між інноваційністю освітнього процесу й принципами академічної доброчесності доцільно запропонувати такі законодавчі зміни: 1) доповнити Закон України «Про академічну доброчесність» окремою статтею, яка б: встановлювала обов'язок суб'єктів академічної діяльності зазначати факт і характер використання технологій штучного інтелекту; визначала мінімальні вимоги до форми такого декларування (у тексті роботи, примітках, декларації автора тощо); розмежовувала технічну допомогу (редагування, переклад, структурування) та змістовну генерацію результатів; 2) внести зміни до законів України «Про освіту» та «Про вищу освіту», передбачивши: делегування Міністерству освіти і науки України повноваження затвердити типові правила використання технологій штучного інтелекту в освітньому процесі; обов'язковість розроблення внутрішніх положень закладів вищої освіти на основі цих типових стандартів; 3) нормативно закріпити, що рішення про притягнення до відповідальності за недоброчесне використання штучного інтелекту: не може ґрунтуватися виключно на результатах автоматизованих детекторів; має базуватися на сукупності доказів із дотриманням принципів змагальності та презумпції доброчесності; передбачає право особи на пояснення та незалежний перегляд рішення.

Висновки. На підставі проведеного науково-правового аналізу можна дійти висновку про те, що чинне законодавство України визначає загальні межі забезпечення академічної доброчесності, однак не містить системного та деталізованого регулювання використання технологій штучного інтелекту в освітньому процесі. Норми законів України «Про освіту», «Про вищу освіту» та «Про академічну доброчесність» закріплюють загальні принципи та визначають недоброчесне використання результатів, згенерованих штучним інтелектом, як вид порушення академічної доброчесності, проте залишають відкритими питання критеріїв допустимості, доказових стандартів та уніфікованих процедур застосування санкцій за таке порушення, що свідчить про наявність прогалин і потребу вдосконалення нормативного регулювання у цій сфері.

При цьому до критеріїв розмежування правомірного та неправомірного використання технологій штучного інтелекту здобувачами вищої освіти та науково-педагогічними працівниками можна віднести: відкритість (обов'язкове зазначення про факт використання технологій штучного інтелекту), інструментальний характер застосування технологій (без підміни власної інтелектуальної діяльності) та забезпечення достовірності отриманих результатів. Недотримання цих критеріїв перетворює використання технологій штучного інтелекту на одну з форм академічного плагіату, фабрикації або фальсифікації. Водночас оціночний характер зазначених критеріїв потребує їх нормативної конкретизації з метою забезпечення правової визначеності.

Важливо також зазначити, що співвідношення використання технологій штучного інтелекту та принципів академічної доброчесності має ґрунтуватися на поєднанні інноваційності та відповідальності, а тому ефективність правового регулювання у цій сфері повинна передбачати не лише санкції за порушення академічної доброчесності, але й визначити превентивні та освітні інструменти, спрямовані на формування культури прозорого й підзвітного використання технологій штучного інтелекту. Запровадження чітких стандартів зазначення про факт використання технологій штучного інтелекту, уніфікованих правил доброчесного використання таких технологій у законодавстві, а також гарантій справедливих процедур застосування санкцій до порушників дозволить забезпечити баланс між академічною свободою, технологічним розвитком і збереженням довіри до результатів навчання та наукової діяльності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>.
2. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>.
3. Про академічну доброчесність: Закон України від 18.12.2025 № 4742-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4742-20#Text>.
4. Гришко В.І., Киричук Б.С. Академічна доброчесність і штучний інтелект: подолання викликів у освітньо-науковій діяльності України та зарубіжних держав. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія Право. 2024. Вип. 85. Ч. 2. С. 305-310. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2024.85.2.45>.
5. Штефан А. Забезпечення академічної доброчесності в науковій діяльності з позиції авторського права. *Наукові записки НаУКМА*. Юридичні науки. 2025. Т. 15. С. 155-164. DOI: 10.18523/2617-2607.2025.15.155-164.
6. Про схвалення Концепції розвитку штучного інтелекту в Україні: розпорядження Кабінету Міністрів України від 02.12.2020 № 1556-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-2020-%D1%80#Text>.
7. Соболева С.М., Філіппова Л.В., Красильникова І.В. Академічна доброчесність в епоху штучного інтелекту та валідність інструментів виявлення порушень. *Педагогічна академія: наукові записки*. 2025. URL: <https://pedagogical-academy.com/index.php/journal/about>.
8. Муртіщева А.О. Штучний інтелект та академічна доброчесність: досвід взаємодії в зарубіжних ЗВО. *Академічна доброчесність, відкрита наука та штучний інтелект: як створити доброчесне освітнє середовище: збірник есе програми підвищення кваліфікації*; упорядники: А. Артюхов, М. Віхляєв, Ю. Волк. 18 вересня – 18 жовтня 2023 року. Львів – Торунь : Liha-Pres, 2023. 524 с. DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-345-6-132>.
9. Берназюк Я. Академічна доброчесність, використання ШІ у науці та навчанні (механізм GAIDeT). *Презентація Верховний Суд*, 2025. URL: https://court.gov.ua/storage/portal/supreme/prezentacii_2025/159_AI_Academic_Integrity_GAIDeT_bernaziuk.pdf.
10. Громик Л.І., Насмінчук І.А., Брюховецька І.В., Кушнір Л.О. Академічна доброчесність майбутніх фахівців в епоху штучного інтелекту. *Інноваційна педагогіка*. 2024. Вип. 67. Т. 1. С. 278-284. DOI: <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2023/67.1.59>.

Дата першого надходження рукопису до видання: 26.01.2026
Дата прийняття до друку рукопису після рецензування: 20.03.2026
Дата публікації: 5.03.2026